

Kovač ne pišu na osnovu onoga što su čuli, nego na temelju viđenog i doživljenog, držeći se istinitosti, ekskluzivnosti, uvjerljivosti i angažiranosti”, zapisat će jedan od recenzenata *Godina opstanka* prof. dr. Šemso Tucaković.

Sama knjiga podijeljena je u tri velike tematske cjeline: **Reportaže**, **Heroji i sudbine** i **Intervjui**. Podsjećajući se velikih datuma i velikih imena, obuhvata nas istovremeno i ushićenje i gorčina. Aktualni društveni kontekst nije nimalo naklonjen kvalitetu osvojenog sjećan-

ja. Uza sve to, o dobu Agresije se, nažalost, još uvijek piše svašta. Piše svako. Borovićeve-Kovačeve *Godine opstanka* su, kao neposredna žurnalistička impresija, ali i vrijedni povijesni dokument, nezaobilazno štivo da bi se razumjela sama duša vremena kojeg smo i sami bili svjedoci. Atmosfera ponesena iz reportaža dopunjena je pričom o herojima i njihovim sudbinama. Kroz intervjuje (sa Asimom Korčićem, Zejnilom Delalićem, Tilman Zülchom, Avdom Hebibom, Amorom Mašovićem i drugima) saznajemo i o

mnogim zakulisnim finesama rata i njegovih posljedica. O ratnim događanjima ne svjedoče, dakle, samo pisci tekstova, nego i oni koji u njima posredno ili direktno sudjeluju. Knjiga je opremljena i sa osamdesetak izvornih, živih fotografija. Zato će značaj ovoga izdavačkog poduhvata vjerovatno biti više cijenjen u nekom kasnijem vremenu.

Hadžem Hajdarević

m

ORIJENTALISTI - ZAGOVORNICI GENOCIDA

Norman Cigar: Uloga srpskih orijentalista u opravdanju genocida nad muslimanima Balkana (*The Role of Serbian Orientalists in Justification of Genocide Against Muslims of The Balkans*), dvojezično (englesko-bosansko) izdanje, Institut za istraživanje zločina protiv čovječnosti i međunarodnog prava & Bosanski kulturni centar, Sarajevo, 2001. Prijevod na bosanski jezik: Ahmet Alibašić i Enes Karić

.....

Studija Normana Cigara *Uloga srpskih orijentalista u opravdanju genocida nad muslimanima Balkana* ne donosi ništa nepoznato kad je u pitanju Bosna i velikonacionalne aspiracije na njezine teritorije, imovna dobra i živote ljudi, ali je, s obzirom na njezino objavljivanje na engleskom jeziku, jako važna iz razloga punijeg informiranja svijeta koliko su u genocidu nad Bosnom i njezinim muslimanskim stanovništvom sudjelovali srpski orijentalisti. Cigarova studija je, kako piše u predgovoru izdavača, “rađena u vrijeme same agresije na Bosnu i Hercegovinu, u toku 1993. i prve polovine 1994. (...) Autor navodi desetine publikacija koje su, u ime ‘naučnog i intelektualnog opravdanja’ genocida protiv muslimana Balkana, producirali srpski orijentalisti. Riječ je o knjigama, člancima i publicistici koji su se kao pošast širili

diljem moćnih srbijanskih medija i stizali do ostrašćenih i zapjenušanih mozgova, sijača užasa...”

Redaju se fašizoidni tekstovi Miroљuba Jeftića, Nade Todorov, Darka Tanaskovića i dr., pisani u vrijeme vrhunca srpskih zločina nad Bosnom i muslimanima, Tako, Jeftić, 7. jula 1993., obznanjuje u *Evropskim novostima* sljedeće: “Islamom je jasno određeno da njegovi vernici moraju prinostiti žrtvu Alahu. Ta žrtva je brav koji se kolje na ritualan način, tako da na sve strane lipti krv žrtvene životinje. Ako se pripadnici islamske civilizacije odmalena navikavaju da gledaju kako se kolju jagnjad, koje su za svakog čoveka najmilije životinje, onda je jasno da će čovek koji poštuje islamski svetonazor lako navikava na prolivanje krvi na veoma surov način. A od ubijanja životinja do ubijanja ljudi nije veliki korak.” Normalnom čovjeku da se slede oči od pročitane

bedastoće! To Miroљub Jeftić kaže u vrijeme već umorenih dvije stotine hiljada muslimanskih (bošnjačkih) duša. Tanaskovića je njegovo četnikovanje kroz metodologiju orijentalizma unaprijedilo u Miloševićeva diplomatu, dok ga Turci nisu otjerali iz Ankare, ali tek kad je dara prevršila svaku moguću mjeru.

Srpski orijentalisti bili su samo surovija i krvavija kopija evropskih orijentalista iz evropskoga kolonijalističkog vakt. Cigarova studija došla je još kao jedno (dodatno) osvjetljenje šta se sve to posljednjih deset-petnaest godina zbivalo u mraku Balkana. A to bi moralo zainteresirati ljude koji slijedom barbarških uravnolovki nakon Mirovnog sporazuma za Bosnu i Hercegovinu sklopljenog u Daytonu izjednačavaju Dželata i Žrtvu.

Šteta što se prevodioci (Enes Karić i Ahmet Alibašić) te potpisani lektor nisu više uložili truda u jezič-kostilskom peglanju teksta. Možda je brzo prevedena i štampana iz razloga što je, s obzirom na paralelni tekst i na engleskom izvorniku, važnija za stranog čitaoca a ne za domaćeg čitaoca.

Hadžem Hajdarević

m